

ТРЕЋЕ ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ ЧОЛОВИЋ ПРОТИВ СРБИЈЕ
(Представка број 2806/20)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР
30. септембар 2025. године

Ова пресуда је правноснажна, али може бити предмет редакцијских измена.

У предмету Чоловић против Србије,

Европски суд за људска права (Треће одељење), на заседању Одбора у саставу:

Darian Pavli, председник,

Úna Ní Raifeartaigh,

Mateja Ćurković, судије,

и Olga Chernishova, заменица секретара Одељења,

Имајући у виду:

представку (број 2806/20) против Републике Србије, коју је Суду по члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: Конвенција) поднео 20. децембра 2019. године држављанин Србије, господин Радисав Чоловић (у даљем тексту: подносилац), рођен 1950. године, с пребивалиштем у Прибоју, којег пред Судом заступа господин И. Тешкић, адвокат из Ужица;

одлуку да се о представи обавести Влада Републике Србије (у даљем тексту: Влада), коју заступа њихова заступница, госпођа Зорана Јадријевић Младар;

запажања странака;

Након већања на затвореној седници 9. септембра 2025. године,

Доноси следећу пресуду, која је усвојена тог дана:

ПРЕДМЕТ СЛУЧАЈА

1. Подносилац се притуживао на основу члана 5. став 5. Конвенције на одлуку Уставног суда да му не додели надокнаду за повреду његових права загарантованих чланом 5. став 4.

2. Подносиоца је полиција задржала 10. марта 2016. године у 16.00 часова због основа сумње да је извршио кривично дело превара. Његова жалба којом је оспорио решење о задржавању поднета је полицији у 21.00 часова. Накнадно је прослеђена Основном суду у Ужицу следећег јутра у 8.15 часова. Након преиспитивања, Основни суд у Ужицу је одбио жалбу као неосновану. Адвокату подносиоца је одлука уручена у 11.55 часова. Истог дана у 19.00 часова, полиција је укинула решење о задржавању. Основни суд у Ужицу је 29. јуна 2016. године огласио подносиоца кривим за превару и изрекао му је условну осуду, као и новчану казну.

3. Уставни суд је 4. јула 2019. године утврдио повреду права подносиоца на хитно преиспитивање његовог притвора, јер је надлежном суду требало око 15 уместо 4 сата како је прописано чланом 294. став 3. Закона о кривичном поступку да одлучи о његовој жалби на решење о притвору. Уставни суд је наложио објављивање своје одлуке, утврдивши да је наведено довољна праведна сатисфакција, при чему није доделио финансијску накнаду подносиоцу.

4. Позивајући се на члан 5. став 5. Конвенције, подносилац се притуживао да му домаћи судови нису доделили накнаду на коју има право као резултат утврђене повреде члана 5. став 4. Конвенције.

ОЦЕНА СУДА

НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНА 5. СТАВ 5. КОНВЕНЦИЈЕ

А. Допуштеност

1. Злоупотреба права на индивидуалну представку

5. Влада је поднела приговор на прихватљивост представке на основу тога што је подносилац злоупотребио право на индивидуалну представку у смислу члана 35. став 3(а) Конвенције тиме што није обавестио Суд да је, након полицијског притвора, против њега покренут кривични поступак, што је резултирало његовом осудом.

6. Суд понавља да се представка може одбацити као злоупотреба права на индивидуалну представку у смислу члана 35. став 3(а) Конвенције ако су, између осталог, значајне информације и документи намерно изостављени. Међутим, свако изостављање информације не представља злоупотребу; спорна информација се мора односити на саму суштину случаја (видети, између осталог, *Митровић против Србије*, број 52142/12, ст. 33–34, од 21. јуна 2017. године, са даљим упућивањима).

7. Осврћући се на овај случај, Суд примећује да подносилац заиста није обавестио Суд о исходу предметног поступка. Међутим, Суд примећује да се осуда подносиоца не може сматрати релевантном за процену Суда о наводном пропусту домаћих судова да досуде нематеријално одштету за већ утврђену повреду.

8. Стога Суд одбацује приговор Владе у вези са злоупотребом права на индивидуалну представку.

2. Статус жртве

9. Влада је такође тврдила да подносилац више не може да тврди да је жртва у сврху члана 34. Конвенције, с обзиром на то да је Уставни суд утврдио повреду права загарантованог чланом 5. став 4. Конвенције и да признање повреде представља довољну сатисфакцију у околностима овог случаја.

10. Суд напомиње да је питање да ли признање наводне повреде од стране Уставног суда и само објављивање његове одлуке лишава подносиоце њиховог статуса жртве у сврху члана 34. Конвенције већ испитано у предмету *Радоњић и Ромић против Србије*, број 43674/16, ст. 49–51, од 4. априла 2023. године. Наиме, Суд је поновио да одлука или мера повољна за подносиоца представке, у начелу, није довољна да га лиши статуса „жртве” у сврху члана 34. Конвенције, осим ако национални органи нису признали кршење Конвенције, било изричито или у суштини, а затим и пружили правну заштиту у контексту истог. Штавише, надокнада коју пружају национални органи мора бити одговарајућа и довољна (*ibid.*, став 48). Осврћући се на овај случај, Суд примећује да је Уставни суд заиста изричито признао наводно кршење Конвенције. Међутим, одлучио је да подносиоцу не додели никакву надокнаду за нематеријално штету.

11. Суд сматра да питање надокнаде треба спојити са питањем основаности предмета, јер је уско повезано са суштином притужбе подносиоца да је у његовом случају повређено право на надокнаду загарантовано чланом 5. став 5. Конвенције.

3. Закључак

12. Суд примећује да ова притужба није ни очигледно неоснована нити неприхватљива по било ком другом основу наведеном у члану 35. Конвенције. Стога се мора прогласити прихватљивом.

В. Основаност

13. Влада је изјавила да утврђивање повреде представља довољну сатисфакцију у околностима овог случаја, јер притвор није проузроковао штету која би захтевала надокнаду.

14. Узимајући у обзир недавну судску праксу Суда (видети *Радоњић и Ромић*, став 49, наведен горе), која наглашава да се нематеријална штета мора досудити у ситуацијама овакве природе, чињеница да је Уставни суд одлучио да не додели никакву надокнаду наводи Суд на закључак да само утврђивање наводне повреде само по себи не представља довољну надокнаду за наведену повреду. У том циљу би била потребна надокнада нематеријалне штете у одговарајућем износу (*ibid*, став 48). Приликом утврђивања адекватности надокнаде, Суд је узео у обзир сопствену праксу по члану 41. Конвенције у сличним случајевима, као и чињеничне околности случаја, као што је трајање притвора подносиоца (видети, између осталог, *Василевски и Богданов против Русије*, бр. 52241/14 и 74222/14, став 23, од 10. јула 2018. године). Стога, у овом случају је право подносиоца на надокнаду, загарантовано чланом 5. став 5. Конвенције, повређено.

ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

15. Подносилац је тражио 10.000 евра (EUR) на име нематеријалне штете и 2.000 евра на име трошкова и издатака насталих пред Судом.

16. Влада је сматрала да је захтев подносиоца неоснован и неутемељен.

17. Узимајући у обзир све околности овог случаја, Суд прихвата да је подносилац претрпео нематеријалну штету која се не може надокнадити само утврђивањем повреде. Дајући своју процену на правичној основи, Суд подносиоцу додељује 800 евра на име нематеријалне штете, као и сваки порез који би могао бити зарачунат на основу истог.

18. Према пракси Суда, подносилац представке има право на повраћај трошкова и издатака само у оној мери у којој је доказано да су стварно и нужно настали и да су разумни у погледу износа. То јест, подносилац је сигурно имао трошкове или је био обавезан да их подмири, у складу са правном или уговорном обавезом, те је вероватно да су наведени издаци били неизбежни у циљу спречавања утврђеног кршења или стицања правне заштите (видети, на пример, *Ђурић против Србије*, број 24989/17, став 95, од 6. маја 2024. године, са даљим упућивањима). У овом случају, имајући у виду документе које поседује и горе наведене критеријуме, Суд сматра разумним да додели износ од 1.200 евра, који покрива трошкове и издатке настале пред Судом, као и сваки порез који би могао да се зарачуна подносиоцу.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО,

1. *Спаја* са основаношћу приговор Владе у вези са наводним недостатком „статуса жртве” и одбацује га;

2. *Проглашава* представку прихватљивом;

3. *Сматра* да је дошло до повреде члана 5. став 5. Конвенције;

4. *Одлучује*

(а) да Тужена држава треба да исплати подносиоцу, у року од три месеца, следеће износе, који морају да се конвертују у валуту Тужене државе по курсу који важи на дан исплате:

(i) ЕУР 800 (осам стотина евра), као и било који порез који се може наплатити у вези са нематеријалном штетом;

(ii) ЕУР 1.200 (хиљаду двеста евра), као и било који порез који се може наплатити у вези са насталим трошковима и издацима;

(б) да од истека наведених три месеца до измирења, камата на горе наведене износе мора бити платива по стопи која је једнака граничној активној каматној стопи Европске централне банке током периода неиспуњавања обавеза, плус три процентна поена;

5. *Одбацује* остале захтеве подносиоца за правично задовољење.

Састављено на енглеском језику и прослеђено у писаном облику 30. септембра 2025. године, у складу с правилом 77. ст. 2. и 3. Пословника Суда.

Olga Chernishova

Заменица Секретара

Darian Pavli

Председник